

Istorie locală

REFORMA AGRARĂ DIN 1945 ÎN JUDEȚUL GORJ

GHEORGHE NICHIFOR

Lupta maselor populare, după ce la 23 August 1944, poporul român se angajase cu toate forțele în războiul antihitlerist, a cunoscut o nouă împlinire, prin instaurarea la 6 Martie 1945, a guvernului revoluționar-democratic, muncitoresc-țărănesc, condus de dr. Petru Groza.

Una din sarcinile principale, ce stăteau în fața României era rezolvarea situației țăranilor, clasa socială cea mai săracă și numeroasă. Partidul Comunist Român — inițiatorul transformărilor revoluționare din acei ani — pornea în precizarea poziției față de problema agrară, de la necesitatea ca sutele de mii de văduve și orfani, precum și cei care luptau împotriva fascismului să fie răsplățiți pe seama celor bogați.¹

În general și celelalte partide politice erau de acord cu reforma agrară, existind însă deosebiri în modul de rezolvare. Astfel, Partidul Social-Democrat propunea o politică de reforme în agricultură, care să conducă în ultimă instanță la colectivism², în timp ce Partidul Național-Țărănesc, formulează un program ce trebuia aplicat după terminarea războiului³. Partidul Național-Liberal avea în vedere, întărirea poziției elementelor înstărite de la sate, considerind că improprietărea masivă a celor săraci, ar conduce la scăderea producției agricole, ceea ce ar fi fost primejdios în caz de război.⁴

La 29 ianuarie 1945 a fost publicat programul de guvernare al Frontului Național Democrat, care prevedea imediata realizare a reformei agrare⁵, urmat la 10 februarie 1945 de istoricul apel al Frontului Plugarilor⁶. Ambele documente au dat un imbold deosebit luptei maselor populare, pentru înfăptuirea reformei agrare de jos, pe cale revoluționară.

Înainte de legiferarea reformei agrare în martie 1945, agricultura României prezenta în structura ei de proprietate puternice disparități, determinate de existența moșierimii, alături de o numeroasă țărănime săracă și un proletariat agricol cu pământ puțin, sau fără pământ.⁷

¹ „Scînteia“ din 21 septembrie 1944 și 2 noiembrie 1944.

² „Libertatea“ din 9 septembrie 1944.

³ „Dreptatea“ din 20 decembrie 1944 și 4 ianuarie 1945.

⁴ „Viitorul“ din 31 ianuarie 1945.

⁵ Ion St. Oprea, *Puterea de stat în România între 23 August 1944—6 Martie 1945*, în „Revista de istorie“, tom 38, nr. 2/1985, p. 122; Mihail Florescu, *Cucerirea puterii revoluționar-democrate la 6 Martie 1945 de către masele populare în frunte cu P.C.R.*, în „Anale de istorie“, anul XXXI, nr. 2/1985, p. 55.

⁶ „Frontul Plugarilor“ din 10 februarie 1945.

⁷ Aneta Spiridon, *Reforma agrară din martie 1945*, în „Anale de istorie“, XXXI, nr. 2/1985, p. 89—91.

În județul Gorj, ca dealtfel în toate județele țării, reforma agrară din 1921. nu a reușit să schimbe prea mult soarta țăranimii⁸. Astfel, un număr de 44.042 agricultori, dețineau suprafețe între 0 și 5 hectare, iar 3.601 între 5 și 10 hectare. Totodată existau 109 proprietari cu loturi între 25 și 50 hectare, 98 cu 50—100 hectare, 46 cu 100—200 hectare, 21 cu 200—300 hectare și 14 cu peste 300 hectare⁹. Aceste disparități nu puteau să genereze decît o puternică tensiune în rîndul maselor populare, care, în condițiile create de victoria insurecției din august 1944, s-a transformat într-un mare succes al țăranimii.

Și în Gorj, asistăm în perioada premergătoare evenimentului de la 6 Martie, la importante acțiuni, dirijate de comuniști, împotriva autorităților reacționare locale. Într-un raport către prefectură al primarului comunei Dănești, se arată că în localitate, membri ai Partidului Comunist, fac propagandă ostilă autorităților, printre țărani¹⁰. În condițiile în care o parte a țăranimii din unele județe, a trecut, la intrarea cu forța pe moșii¹¹, și în localitățile gorjene încep să se țină adunări în care se discută împărțirea moșiilor, ca de pildă cea de la Părău-Vulcan¹². La 15 februarie 1945 delegați ai țăranilor din județ, hotărăsc să se treacă la acțiune pe cale revoluționară.¹³

Demnă de remarcat este prezența delegației organizației Frontului Plugarilor Gorj, la Conferința comitetelor de plasă ale Frontului Plugarilor din județul Ilfov, alături de invitați din alte județe, unde a fost adoptată o moțiune, care sublinia că sarcina cea mai importantă a organizației este reforma agrară¹⁴. Acțiunile premergătoare zilei de 6 Martie culminează la 3 martie cu instalarea la Tg-Jiu a prefectului democrat, sub presiunea maselor populare reprezentate de peste 7000 cetățeni.¹⁵

6 Martie 1945 s-a constituit ca un eveniment memorabil în istoria poporului român, ca o expresie a hotărîrii revoluționare a maselor, de a-și orîndui viața de stat în conformitate cu interesele și năzuințele sale¹⁶. Una din cele mai de seamă realizări ale guvernului dr. Petru Groza, a fost legiferarea reformei agrare, a cărei înfăptuire începuse încă din toamna anului 1944, prin lupta „de jos” a maselor țărănești, sprijinite de muncitori¹⁷. Adoptat la 23 martie 1945, decretul pentru înfăptuirea reformei agrare, trebuia să rezolve în plan juridic una din cele mai dezbătute probleme ale vieții economico-sociale, în care se confruntau

⁸ Valeria Firoiu, *Înfăptuirea reformei agrare din 1921 în județul Gorj și limitele ei*, în „Litua — studii și cercetări”, Tg.-Jiu, 1982, p. 253—260.

⁹ Arhivele Statului Tg.-Jiu, fond Prefectura județului Gorj, dos. 45/1945, f. 71 (în continuare Arh. St. Tg.-Jiu).

¹⁰ Ibidem, dos. 40/1945, f. 171—174.

¹¹ Costin Murgescu, *Reforma agrară din 1945*, Edit. Academiei, București, 1956, p. 152.

¹² „Gazeta Gorjului” din 5 martie 1977; Arh. St. Tg.-Jiu, fond Legiunea de jandarmi Gorj, dos. 38/1945, f. 117.

¹³ V. Liveanu, E. Cimponeriu, M. Rusenescu, Tr. Udrea, *Din cronica unor zile istorice*, Edit. Academiei, București, 1971, p. 220.

¹⁴ „Frontul Plugarilor” din 3 februarie 1945.

¹⁵ V. Liveanu, E. Cimponeriu, M. Rusenescu, Tr. Udrea, *Op. cit.*, p. 236.

¹⁶ Nicolina Rădescu, *6 Martie 1945—6 martie 1985, Patru decenii de la instaurarea puterii revoluționar-democratice în România*, în „Gazeta Gorjului” din 6 martie 1985.

¹⁷ *Alianța clasei muncitoare cu țăranimea muncitoare în România*, Edit. politică, București, 1969, p. 303—314.

forțele democratice și reacțiunea. În baza sa, se expropiau terenurile agricole care depășeau 50 hectare pământ arabil, livezi, pășuni, bălți și iazuri artificiale. Se expropiau în întregime terenurile și toate bunurile agricole aparținând cetățenilor români care au colaborat cu hitleriștii, ale criminalilor de război și ale celor vinovați de dezastrul țării, ale celor ce pleaseră în țările cu care România se afla în stare de război sau fugiseră în străinătate după 23 August 1944, ale celor care se înscriuseră voluntar pentru a participa la războiul hitlerist și ale celor care în ultimii 10 ani consecutiv, nu-și cultivaseră pământurile în regie proprie¹⁸. Ministerul Agriculturii și Domeniilor a transmis autorităților județene, ordinul ca să se treacă de urgență la aplicarea în practică a decretului-lege de reformă agrară.

În Gorj, Prefectura, avându-l în frunte pe inginerul agronom Aurel Pleșoianu, a luat măsuri, pentru a se face primii pași, în vederea împrumietării țăranilor. Astfel, la 29 martie 1945, printr-un ordin telefonic către pretorii plășilor, se cerea ca, în cel mai scurt timp, primarii să convoace toți țăranii fără pământ sau cu pământ puțin, pentru a se alege comitetele locale de împrumietare. Fiecare comitet comunal, avea datoria să aleagă, dintre membrii săi, doi reprezentanți, care să facă parte din comisia plășii, al cărei președinte urma să fie delegat la minister¹⁹. Comitetele locale erau chemate să treacă imediat la întocmirea tabelelor cu proprietățile expropriabile de pe raza localității, precum și a celor îndreptățiți la împrumietare și la repartizarea de inventar agricol, asigurându-se prioritate mobilizațiilor de pe front.²⁰

La 31 martie 1945, Biroul de Informații și Statistică din Ministerul Agriculturii și Domeniilor cere situația expropriilor din Gorj²¹, dată de la care constatăm că se intensifică și acțiunile de aplicare a reformei agrare. Pentru 10 aprilie 1945, prefectul convoacă șefii organizațiilor județene ai partidelor politice, spre a se discuta decretul-lege de împrumietare. Au răspuns apelului: generalul Al. Tătărăscu, Șerban Frumușanu (Partidul Național Liberal), Gh. Daliescu (Partidul Național Țărănesc), Ivanovici (Partidul Comunist), Virgil Stoicoiu (Partidul Social Democrat), dr. N. Roșianu (Apărarea Patriotică), prof. Vedeia (Uniunea Patrioților) și C. Penescu (Frontul Plugarilor). Deasemeni erau prezenți ing. Toropu, directorul Camerei agricole Gorj și toți pretorii din județ²². Au fost dezbătute articolele decretului pentru reformă agrară și apelul C.C. al Frontului Plugarilor din 5 aprilie 1945 care chema la respectarea cu strictețe a legii²³. S-au discutat tot acum persoanele din județ, care făceau parte din categoria absenteiștilor și au fost convenite măsuri pentru ca agenții cu măsurătorile să nu provoace greutatea lucrărilor reformei²⁴. Ca urmare a măsurilor luate²⁵, o serie de proprietari înțeleg să respecte prevederile legale, rezervându-și dreptul cotei de 50 hectare, printre care: generalul Al. Tătărăscu, N. Davițoiu, C. N. Popescu, Aristică Schi-

¹⁸ „Monitorul oficial”, partea I, din 23 martie 1945, p. 2205—2208.

¹⁹ Arh. St. Tg.-Jiu, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 70/1945, f. 3.

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem, fond Camera agricolă, dos. 7/1945, f. 6.

²² Ibidem, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 70/1945, f. 155.

²³ Ibidem, f. 159.

²⁴ Ibidem, f. 157—158.

²⁵ Ibidem, fond Camera agricolă, dos. 7/1945, f. 17.

leru, Maria Păunescu, Lucia Buceanu, colonel Anton Săulescu, ing. Aurel Pleșoianu, Al. Bădescu ș.a.²⁶

La 5 iunie 1945, Camera agricolă raporta că în județ au fost expropriate 163 moșii cu o suprafață de 7897, 86 hectare și un număr de 10 tractoare, 11 batoze, 9 semănători, 2 prășitoare și alte mașini agricole²⁷. În mai puțin de două luni numărul moșiilor expropriate se ridicase la 188 cu o suprafață de 8105 hectare care fuseseră împărțite la 7524 săteni²⁸. Din lungă listă a satelor împrăștiate, dăm cu titlu de exemplu pe cele unde un număr mai mare de locuitori au primit pământ: Aninoasa 298, Andreești 284, Săulești 290, Roșia Amaradia 266, Tg-Logrești 238, Jupînești 229, Bîrsești 339, etc.²⁹

În toamna anului 1945, Ministerul Agriculturii și Domeniilor ia hotărîrea ca în fiecare județ, să se instituie o comisie formată din șase îndrumători, care să accelereze lucrările reformei. Comisia din județul Gorj, avînd ca președinte pe judecătorul Mihai Tapală, trebuia să rezolve cît mai repede posibil contestațiile cu privire la expropriere și împrăștiere.³⁰

Este de notat și intervenția ministrului afacerilor interne Teohari Georgescu, care printr-un comunicat făcut public în toate localitățile Gorjului propunea măsuri energice pentru desfășurarea în bune condiții a reformei agrare.

Exprimînd realism și suplețe tactică, prevederile legii exceptau de la expropriere bunurile agricole aparținînd coroanei, bisericii, spitalelor, Academiei Române și celorlalte așezăminte de cultură, obștilor și cooperativelor sătești precum și fermele model cărora urma să li se creeze un regim special.

În vederea stabilirii numărului de ferme model, s-a luat hotărîrea ca, în fiecare județ, să se constituie o comisie care să stabilească proprietățile ce au această calitate. Ferma model era o exploatare agricolă recunoscută de stat, în scopul producerii de semințe selecționate, vite și păsări de prăsilă, de material săditor, pomicol și viticol și, eventual, de alte materiale necesare îmbunătățirii agriculturii, conform unui program stabilit și încadrat în planul economic general. Gospodăria propusă pentru a fi recunoscută ca fermă model trebuia să fie exploatată rațional pentru a fi rentabilă.³²

După ce la 25 mai 1945 o comisie județeană, condusă de prefectul Aurel Pleșoianu, analizase cererile celor ce solicitau pentru proprietățile lor statutul de ferme model,³³ la 20 iunie 1945, Comisia Centrală de la București, reținea pentru a fi cercetate pe teren șase propuneri: C. Stolojan, Aretia Gh. Tătărăscu, Aurel Pleșoianu, soții Elena și Nicolae Tomovici-Plopșor, Emil Săvoiu și A. Calotescu-Neicu³⁴. Se făcea sublinierea că proprietățile ce depășeau 150 hectare, ur-

²⁶ Ibidem, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 70/1945, f. 1—2; 5—18; 30; 32—32; 36—38; 42; 45—46; 51—53; 60; 69.

²⁷ Ibidem, fond Camera agricolă, dos. 7/1945, f. 111.

²⁸ Ibidem, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 45/1945, f. 71.

²⁹ Ibidem, fond Camera agricolă, dos. 8/1945.

³⁰ Ibidem, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 45/1945, f. 14.

³¹ Ibidem, dos. 57/1945, f. 21—38.

³² Ibidem, dos. 70/1945, f. 385.

³³ Ibidem, f. 381—384.

³⁴ Ibidem, f. 485.

mau să fie ajustate pînă la această suprafață. Este cazul inginerului Aurel Pleșoianu care deținea în comuna Urdari 239 hectare, pădure, cultură, vie, pruni etc.

În moment deosebit, așteptat deopotrivă cu emoție și bucurie, a fost acela al întoarcerii glorioasei armate române de pe frontul antihitlerist. Prefectura transmitea cu această ocazie tuturor comunelor ordinul ministrului de război care arăta că este de dorit ca împrumutarea să fie terminată, pentru a li se distribui demobilizațiilor titlurile de proprietate³⁵. Cu toate eforturile depuse, au existat o serie de factori care au amînat această acțiune pînă în anul 1946.

Preocuparea autorităților democratice gorjene pentru împrumutarea celor care au participat efectiv la lupta împotriva cîmpitorilor hitleriști, este oglindită și de faptul că în septembrie 1945, se rezolvă favorabil adresa diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu-Debrețin“, prin care se solicita pămînt pentru familiile unor militari din județ.³⁶

Deși puțini la număr, cetățenii români de naționalitate germană din Gorj, s-au putut bucura de prevederile reformei agrare, anulîndu-se unele dispoziții, care inițial excludeau de la împrumutarea anumite categorii din rîndul acestora.³⁷

Au existat în aplicarea reformei agrare și o serie de greutăți determinate de cele mai multe ori de rezistența proprietarilor³⁸, dar în unele cazuri și de slăbiciunile comitetelor locale. În pofida faptului că se atrăsese categoric atenția, ca din comitetele comunale să facă parte adevărații reprezentanți ai țăranilor³⁹, au existat uneori cazuri cînd în rîndul acestora au pătruns chiar foști membri ai Gărzii de Fier⁴⁰. S-au comis și unele ilegalități, ca de pildă, împrumutarea unor persoane care aveau deja peste 5 hectare, așa cum aflăm dintr-o informare a plasei Tg-Cărbunești⁴¹. Din Gruiești un grup de locuitori adresează o plîngere ziarului „Scînteia“, arătînd că nu au fost împrumutați deși aveau dreptul. Răspunsul comisiei agrare, era că petiționarii vor primi pămînt, imediat ce se vor ivi terenuri disponibile⁴². Grupuri de țăranii din Jupînești și Budieni solicitau pămînt în Banat sau Județul Arad, pentru că în Gorj nu mai existau rezerve. Prefectura era de acord cu cererea, urmînd ca Ministerul Agriculturii și Domeniilor să decidă.⁴³

În cea mai mare parte, neregulile constatate în aplicarea reformei agrare au fost determinate de existența unor reprezentanți ai puterii locale, membri ai Partidului Național Liberal sau ai Partidului Național Țărănesc, care făceau obstrucție frecvent forțelor democratice. Ilustrativ este faptul că la 18 iunie 1945 organizația județeană a Partidului Social Democrat protesta împotriva organizației similare a liberalilor, care înlăturase în mod abuziv primarii democrați din Arcani și Girbov⁴⁴. În aceeași manieră procedează, la 8 noiembrie 1945, toate organizațiile județene componente ale Frontului Național Democrat, cerînd respec-

³⁵ Ibidem, dos. 45/1945, f. 92.

³⁶ Ibidem, dos. 53/1945, f. 110.

³⁷ Ibidem, dos. 13/1946, f. 82—89.

³⁸ Ibidem, dos. 70/1945, f. 231, 339, 351 și dos. 29/1945, f. 272.

³⁹ Ibidem, dos. 70/1945, f. 3.

⁴⁰ Ibidem, dos. 53/1945, f. 325.

⁴¹ Ibidem, dos. 45/1945, f. 29—31.

⁴² Ibidem, dos. 70/1945, f. 458—461.

⁴³ Ibidem, dos. 53/1945, f. 341—344.

⁴⁴ Ibidem, dos. 45/1945, f. 11.

tarea primarilor numiți. Ca urmare au fost înlocuiți primarii din comuna Făr-cășești și Ploșșoru.⁴⁵

Anii 1945—1946 au însemnat pentru țara noastră, pentru masele populare, nu numai anii unui puternic avânt revoluționar, ci și o perioadă de îngrijorătoare privațiuni, determinate de consecințele nefaste ale războiului, precum și de se-ceta cumplită care a lovit România.

Gorjul a avut de suportat, ca dealtfel toate județele țării greutatea le-gate de plata despăgubirilor de război, pe fondul unor producții agricole foarte scăzute. Este elocventă pentru a demonstra această situație următoarea statistică.⁴⁶

Felul produsului	Producția 1944 (kg/ha)	Producția 1945 (probabilă—kg/ha)
Griu toamnă	1200	300
Secară	1300	300
Orz	1300	250
Porumb	1000	—
Cartofi	8000	3000
Varză	6000	5000
Ceapă	8000	1200

În același timp constatăm o evidentă scădere a efectivelor șeptelului⁴⁷, fapt ce se repercutează negativ asupra nivelului de trai al maselor. Situația precară a inventarului agricol din județ determină minusuri considerabile și la capitolul lucrări agricole. Existau în 1945 40 de tractoare, 20.168 pluguri cu tracțiune ani-mală, 500 prășitori, 196 batoze pentru păioase și 89 pentru porumb, 16 autocam-ioane și 25.729 care⁴⁸. De menționat că aceste mașini și utilaje erau vechi și în mare parte necesitau reparații serioase⁴⁹. Județul mai dispunea de 25.237 vaci și bivolițe de jug, 26.385 boi și 4.826 cai.⁵⁰

Se impuneau măsuri hotărâte pentru însămințarea unor suprafețe cât mai întinse și pentru asigurarea celor necesare existenței oamenilor muncii. În această mare bătălie de refacere economică a țării un rol deosebit de important a revenit comunistilor. Simultan cu aplicarea prevederilor reformei agrare P.C.R. a desfășurat o susținută activitate în lumea satelor întemeindu-și noi și noi organizații.⁵¹

La nivelul județului în anul 1944—1945 au fost însămințate 86.238 hectare, dintre care 57.638 cu porumb și 1903 cu griu. De asemenea, au fost create condiții pentru prelucrarea produselor agricole cu ajutorul a 3 mori specializate, 22 mori țărănești, 2 fabrici de ulei, o fabrică de marmeladă și conserve, 27 cuptoare de uscat fructe și zarzavat și o cooperativă viticolă.⁵²

⁴⁵ Ibidem, dos. 57/1945, f. 98—107.

⁴⁶ Ibidem, dos. 45/1945, f. 39.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem, f. 69.

⁴⁹ Ibidem, fond Camera agricolă, dos. 7/1945, f. 261.

⁵⁰ Ibidem, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 45/1945, f. 69.

⁵¹ Ioan Scurtu, *Din viața politică a României, 1926—1947*, Edit. științifică și enciclopedică, București, 1983, p. 519.

⁵² Arh. St. Tg.-Jiu, fond Camera agricolă, dos. 50/1944 și fond Prefectura jud. Gorj, dos. 45/1945, f. 73.

Un sprijin deosebit pentru acoperirea necesarului de semințe a fost primit din partea statului⁵³. Pentru îmbunătățirea cantitativă și calitativă a șeptelului Camera agricolă Gorj a recurs la un împrumut de 500 milioane lei, în vederea achiziționării unor tauri reproducători de rasă⁵⁴. Acolo unde era cazul, ca de exemplu în comuna Vădeni, au fost înființate izlazuri comunale, chiar intrându-se în limita celor 50 de hectare, ce trebuiau să rămână proprietarilor, aceasta însă cu despăgubire.⁵⁵

Comuniștii gorjeni au desfășurat o activitate intensă în vederea eliminării speculei, fenomen frecvent în anii 1945—1946, precum și a reglementării raporturilor dintre țărani și proprietari. Astfel, secretarul organizației județene a P. C. R., Mihail Mandache, solicită, la 18 octombrie 1945, prefectului, să ia măsuri urgente ca porumbul recoltat de pe moșia avocatului Virgil Pleșoianu din comuna Iași, să fie vândut țăranilor din localitate, nu la speculă cum se intenționează⁵⁶. În decembrie 1945, Partidul Comunist făcea din nou apel la autorități, pentru a lua măsuri împotriva lt. col. Nicolae Căpățînă care majorase prețul porumbului încălcând hotărîrea luată de biroul politic județean.⁵⁷

Asemănător celorlalte județe, și în Gorj împrăștierea s-a făcut în procentul cel mai mare pe parcursul anului 1945, continuînd pînă în 1947 cu rezolvarea unor contestații și cereri individuale.

Luna aprilie 1947 este considerată data care, în linii mari, marchează sfîrșitul expropriierilor din țara noastră⁵⁸. Printr-o decizie comună semnată de Traian Săvulescu, ministrul agriculturii și domeniilor, Teohari Georgescu, ministrul afacerilor interne și Lucrețiu Pătrășcanu, ministrul justiției, se hotăra luarea în primire a dosarelor de la comitetele locale și comisiile de plasă, pentru a se pune capăt lucrărilor reformei agrare⁵⁹. Cu toate acestea în Gorj, au mai existat probleme de rezolvat în legătură cu reforma agrară. Se detașează puternicul conflict dintre țăranii din Ștefănești și proprietarul Gh. Magheru, care revenise la moșia pe care ei o împărțiseră și o lucrau de doi ani⁶⁰. „Domnule ministru — scriau ei autorităților centrale — cerem să ni se trimită un inginer al poporului, care să ne dea pămînt nouă țăranilor, nu să ni-l ia și să-l dea boierilor”.⁶¹ Dintr-un ordin al prefectului reiese clar obligația autorităților județene ca pînă la 15 martie 1948 să se încheie definitiv lucrările reformei agrare.⁶²

Actul din martie 1945 a fost completat cu exproprierea în 1948 a domeniilor casei regale și cu legea din 23 martie 1949 prin care se reduceau și proprietățile moșierești de 50 de hectare.

⁵³ *Zece ani de la Conferința națională a P.C.R., 1945—1955*, Edit. de stat pentru literatură politică, București, 1956, p. 40.

⁵⁴ Arh. St. Tg.-Jiu, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 29/1945, f. 358.

⁵⁵ Ibidem, dos. 13/1946, f. 147—156.

⁵⁶ Ibidem, dos. 29/1945, f. 58.

⁵⁷ Ibidem, dos. 57/1945, f. 110.

⁵⁸ Aneta Spiridon, *loc. cit.*, p. 94.

⁵⁹ Arh. St. Tg.-Jiu, fond Prefectura jud. Gorj, dos. 6/1947, f. 396—397.

⁶⁰ Ibidem, f. 654—675.

⁶¹ Ibidem, f. 668.

⁶² Ibidem, dos. 13/1948, f. 446.

Realizarea improprietărilor țăranilor și celelalte măsuri care au fost luate în agricultura județului Gorj nu au însemnat și rezolvarea definitivă a problemei agrare. Soluționarea acesteia, prin lichidarea rămănerii în urmă și atingerea unui înalt grad de productivitate, precum și prin ridicarea nivelului de cultură și civilizație la sate, urma să se realizeze, potrivit concepției P.C.R., într-o perioadă ulterioară. Intervenția statului în organizarea vieții rurale și a producției agricole demonstra că Partidul Comunist și guvernul revoluționar-democrat se orientau spre crearea premiselor unor acțiuni noi, care să conducă la transformarea agriculturii pe baze socialiste.